Europeiska unionens
officiella tidning

SV
C-serien

C/2026/3538

22.7.2026

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén

Strategisk standardisering för en starkare inre marknad

(yttrande på eget initiativ)

(C/2026/3538)

Föredragande: **Angelo PAGLIARA**

Rådgivare	Silvia BORELLI (för medföredraganden)
Beslut av plenarförsamlingen	19.2.2026
Rättslig grund	Artikel 52.2 i arbetsordningen
Ansvarig sektion	Inre marknaden, produktion och konsumtion
Antagande av sektionen	15.4.2026
Antagande vid plenarsessionen	29.4.2026
Plenarsession nr	605
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	184/0/7

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) betonar att inkludering är av avgörande betydelse för det europeiska standardiseringssystemets legitimitet och effektivitet. Kommittén efterlyser därför ett ökat deltagande av små och medelstora företag, fackföreningar och civilsamhällesorganisationer. Vi efterlyser tillräckligt ekonomiskt stöd och bättre tillgång till standardiseringsarbetet. Det är också viktigt att systemet blir effektivare och att dess finansiella hållbarhet säkerställs på nationell nivå.

1.2 EESK uppmanar kommissionen att i samband med den kommande översynen av förordning (EU) nr 1025/2012 ([1]) tydligt framhålla att standardisering inom EU måste förbli ett tekniskt instrument till stöd för EU:s lagstiftning och att standardisering inte får inkräkta på områden som regleras av den sociala dialogen på EU-nivå, nationell, sektoriell, regional (eller lokal) nivå, företagsnivå eller anläggningsnivå ([2]).

1.3 EESK rekommenderar att man i den reviderade förordningen inför en uttrycklig princip om icke-inblandning för att säkerställa att standarder inte reglerar eller indirekt påverkar frågor som omfattas av den social dialogen ([3]).

1.4 Kommittén efterlyser en mekanism för förhandsbedömning varje gång kommissionen begär en standardisering, i syfte att kontrollera standardiseringens omfattning och potentiella konsekvenser för de grundläggande rättigheterna, arbetsmarknadslagstiftningen och arbetsmarknadsparternas befogenheter innan standardiseringsprocessen inleds.

([1]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 av den 25 oktober 2012 om europeisk standardisering och om ändring av rådets direktiv 89/686/EEG och 93/15/EEG samt av Europaparlamentets och rådets direktiv 94/9/EG, 94/25/EG, 95/16/EG, 97/23/EG, 98/34/EG, 2004/22/EG, 2007/23/EG, 2009/23/EG och 2009/105/EG samt om upphävande av rådets beslut 87/95/EEG och Europaparlamentets och rådets beslut 1673/2006/EG (EUT L 316, 14.11.2012, s. 12, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2012/1025/oj).

([2]) Se ”Joint Letter: Standardisation bodies must refrain from issuing social standards”, undertecknat av EFS, Business Europe, SMEunited och SGI Europe den 27 juni 2025.

([3]) Se ”Joint Letter: Standardisation bodies must refrain from issuing social standards”, undertecknat av EFS, Business Europe, SMEunited och SGI Europe den 27 juni 2025.

1.5 EESK efterlyser ökad transparens och förbättrad tillgång till EU:s standardiseringssystem. Allmänheten bör exempelvis ges förbättrad tillgång till harmoniserade standarder och tydligare information om de tekniska kommittéernas sammansättning och funktion, för att säkerställa transparens, finansiell hållbarhet i systemet och skydd av immateriella rättigheter via de europeiska standardiseringsorganisationerna.

1.6 Kommittén betonar behovet av en bättre samordning av EU:s ståndpunkt i internationella standardiseringsorgan för att säkerställa att globala standarder förblir anpassade till EU:s lagstiftning, politiska mål och höga skyddsnivåer.

1.7 Vi uppmanar kommissionen att se till att personer med funktionsnedsättning har full tillgång till EU:s och medlemsstaternas standardiseringsorgan, även i fråga om arbetsprocesser, material, anläggningar och IKT-system i enlighet med direktiv (EU) 2019/882 ([4]), samtidigt som alla delar av bilaga III till förordning 1025/2012 behålls till fullo.

1.8 EESK betonar att EU-standardisering måste vara ett centralt verktyg för att stärka den inre marknaden, öka den industriella konkurrenskraften och stödja EU:s öppna strategiska oberoende. I samband med översynen bör det säkerställas att systemet fortsätter att vara branschstyrt och garanterar ett faktiskt deltagande av sociala och samhälleliga intressenter samt små och medelstora företag genom förenklade förfaranden, förbättrad kapacitetsuppbyggnad och ökad representation i tekniska kommittéer. Standarder kan innebära mycket stora ekonomiska möjligheter för små och medelstora företag och för den inre marknaden som helhet, eftersom de inte bara fungerar som viktiga verktyg för efterlevnad utan också som en investering för tillväxt.

2. **Bakgrund**

2.1 Detta yttrande på eget initiativ syftar till att på ett proaktivt sätt bidra till den kommande översyn av ramen för EU-standardisering som kommissionen aviserat i form av ett lagstiftningsförslag som förväntas läggas fram under tredje kvartalet 2026. EESK anser att denna översyn kommer att vara ett lämpligt tillfälle att stärka den inre marknaden och EU:s öppna strategiska oberoende, men det är också viktigt att se till att standardisering fortsätter att vara ett tillförlitligt, transparent och inkluderande tekniskt verktyg.

2.2 Standarder bör även i fortsättningen utformas på ett sätt som stöder EU:s konkurrenskraft och innovation, framför allt inom små och medelstora företag, samtidigt som standarderna förblir förenliga med EU:s värden, unionens regelverk och den sociala dialogens institutionella struktur. Utarbetandet och tillämpningen av standarder bör samtidigt bidra till ett högt skydd för arbetstagare, konsumenter och miljö.

2.3 Standarder formar i allt högre grad industrins konkurrenskraft, stärker värdekedjornas resiliens inom EU och påverkar arbetets organisation. Eftersom standarderna i allt högre grad påverkar arbetets organisation, införandet av digital teknik och samspelet mellan människa och maskin bör de tas fram med vederbörlig hänsyn till hur de kan påverka arbetstagarnas arbetsvillkor, säkerhet och kompetens, konsumenter, miljön samt små och medelstora företags resurser och kompetens.

2.4 I sin utvärdering av förordning (EU) nr 1025/2012 (SWD(2025) 170 final) understryker kommissionen att standardiseringslandskapet inom EU har förändrats avsevärt sedan förordningen trädde i kraft. Nya utmaningar har uppstått på grund av ett förändrat geopolitiskt sammanhang, snabb teknisk utveckling kopplad till den gröna och den digitala omställningen och behovet av att förbättra utbildning och kompetens på standardiseringsområdet. I detta sammanhang betonar kommissionen att man med hjälp av förordningen måste kunna dra full nytta av EU-standardernas strategiska potential att bidra till en resilient, grön och digital inre marknad. Syftet är också att göra det möjligt för EU att återta det globala ledarskapet i arbetet med standardiseringsprocesser. Detta innebär också att aktörer som företräder organisationer i det civila samhället, fackföreningar samt små och medelstora företag måste ges ökade möjligheter att delta på ett ändamålsenligt sätt i standardiseringsprocesserna när detta är motiverat.

([4]) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/882 av den 17 april 2019 om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster (EUT L 151, 7.6.2019, s. 70, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj).

3. **Allmänna kommentarer: utmaningar med EU:s standardiseringsprocess**

3.1 Under de senaste två årtiondena har standardiseringssystem på nationell nivå, EU-nivå och internationell nivå vuxit samman till ett alltmer integrerat ekosystem (bestående av nationella, europeiska och internationella standardiseringsorgan). En förskjutning har ägt rum och det har blivit allt vanligare att EU-standarder tas fram på internationell nivå. Detta innebär nya utmaningar för EU:s standardiseringsarbete, bland annat ur perspektivet ”strategiskt oberoende” och med avseende på märkningen ”Made in Europe”. Det är genom att stärka EU:s ledarskap på internationell nivå som EU:s intressen kan skyddas.

3.1.1 EESK har identifierat flera strukturella utmaningar som det är viktigt att komma till rätta med för att stärka den inre marknaden och förbättra det europeiska standardiseringssystemets legitimitet och ändamålsenlighet.

3.1.2 Förfarandena måste bli snabbare och mer förutsägbara med hjälp av kortare väntetider under hela processen, från kommissionens begäran till utarbetande, utvärdering och offentliggörande. Det är också viktigt att alla intressenter ges möjlighet att delta, att samsyn skapas och att den tekniska kvaliteten garanteras. Det finns många olika sätt att göra systemen snabbare och mer anpassningsbara, till exempel genom att matcha arbetsbörda med tillgängliga resurser, även resurser som avser experter och sekretariat, innan standardiseringsarbetet inleds. Man bör också överväga hur man kan påskynda arbetet med att föra in harmoniserade standarder som formella hänvisningar i lagstiftningen med hjälp av transparenta och bindande förfaranden med tydliga tidsfrister och bedömningskriterier och ett närmare samarbete mellan konsulter och tekniska experter för harmoniserade standarder.

3.1.3 De harmoniserade standardernas rättsliga och tekniska kvalitet måste garanteras, så att standarderna fullt ut stämmer överens med mandatet och EU:s rättsliga krav. På så sätt kan antalet avslag, revideringar och rättstvister minskas. Detta kvalitetskrav bör också bidra till att standarderna kännetecknas av en hög skyddsnivå för de intressen som de organisationer som anges i bilaga III företräder.

3.1.4 Inkludering och lika möjligheter att delta är fortfarande faktorer av stor betydelse. Det är därför viktigt att få till stånd ett ökat deltagande bland små och medelstora företag och olika samhällsaktörer, till exempel fackföreningar, konsumenter och miljöaktörer, i standardiseringsorgan på EU-nivå och nationell nivå för att öka standardernas legitimitet och användbarhet.

3.1.5 Det är också viktigt att garantera transparens och se till att alla ges möjlighet att ta del av både harmoniserade och icke-harmoniserade standarder, eftersom dessa är av stor betydelse.

3.1.6 Man måste förbättra styrningen och incitamenten för att förtydliga ansvarsförhållandena och se till att arbetet svarar mot de politiska prioriteringarna, särskilt inom de snabbt föränderliga gröna och digitala sektorerna.

3.1.7 Särskild hänsyn bör därför tas till standarder för ny teknik, till exempel AI, digitala plattformar och avancerad automation, eftersom denna teknik kan förändra arbetsorganisationen och samspelet mellan människa och maskin.

3.1.8 Översynen måste utformas på ett sätt som värnar den sociala dialogen på både EU-nivå och nationell nivå. Standarderna får inte reglera frågor som skulle kunna omfattas av den sociala dialogen. Denna princip delas fullt ut av arbetsmarknadens parter i EU och är förankrad i EU-fördragen ([5]).

4. **Föreslagna riktlinjer för översynen av lagstiftningen**

4.1 Förordning 1025/2012 omfattar endast standarder ”till stöd för unionens lagstiftning och politik”. Utöver detta omnämns också ett antal icke-harmoniserade standarder (nationella, europeiska och/eller internationella) direkt i EU-lagstiftningen, och ett okänt antal icke-harmoniserade (nationella, europeiska och/eller internationella) standarder som blivit en del av medlemsstaternas nationella lagstiftning. Dessa två uppsättningar av standarder – som kompletterar den tydligt identifierade uppsättningen av harmoniserade standarder – är fortfarande till stor del okända. Som en följd av detta har standardisering och standarder en mycket större inverkan på den inre marknaden än vad som hittills erkänts.

([5]) Se ”Joint Letter: Standardisation bodies must refrain from issuing social standards”, undertecknat av EFS, Business Europe, SMEunited och SGI Europe den 27 juni 2025.

4.2 Kommissionen bör därför ta fram metoder för att utvärdera effekterna av icke-harmoniserade standarder som tagits fram av standardiseringsorgan. Dessa standarder påverkar den inre marknaden och företagens beteende på den inre marknaden. I flera EU-rättsakter hänvisas det dessutom till icke-harmoniserade standarder och i vissa fall är det obligatoriskt att tillämpa dem.

4.3 Kommittén stöder principen om att standardisering måste förbli en teknisk uppgift och att standardisering inte får reglera frågor som faller inom ramen för den sociala dialogen eller omfattas av kollektivförhandlingar, till exempel arbetsvillkor, arbetstagares rättigheter och personalledning. Kommissionen bör utarbeta riktlinjer som innebär att det införs en uttrycklig princip om icke-inblandning som stipulerar att standarder inte på något sätt får påverka utövandet av de grundläggande rättigheter som erkänns i medlemsstaterna och på unionsnivå. Standarderna får inte heller påverka rätten att förhandla om, ingå eller tillämpa kollektivavtal eller andra frågor som diskuteras inom ramen för den sociala dialogen på EU-nivå och nationell nivå.

4.4 EESK vill på nytt framhålla att frivillig teknisk standardisering inte kan och inte får inkräkta på områden som enligt lag är reserverade för reglerade yrken. Rent konkret innebär detta att tekniska standarder inte får reglera verksamhet inom reglerade yrken, inträdeskrav, yrkeskompetens eller etiska normer. Dessa måste förbli lagstiftarens exklusiva ansvar och omfattas av yrkesspecifika regleringar.

4.5 I samband med varje begäran om standardisering bör det ställas krav på en förhandsbedömning av tillämpningsområdet för att undersöka om det finns risk för påverkan på den sociala dialogen, de grundläggande rättigheterna, arbetsmarknadslagstiftningen eller de områden som enligt lag är reserverade för reglerade yrken. I varje begäran om standardisering bör det därför anges hur och i vilken utsträckning standardiseringen påverkar dessa områden. Om bedömningen visar på risker ska kommissionen, standardiseringsorganen och deras tekniska kommittéer hellre välja alternativa instrument.

4.6 EU-organen för standardisering och de nationella standardiseringsorganen, liksom de tekniska kommittéer som inrättats inom dessa organ, måste ge konsumentorganisationer, det civila samhällets organisationer, miljöaktörer, fackföreningar samt små och medelstora företag lika möjligheter att delta. För att garantera ett meningsfullt deltagande måste standardiseringsorganen undanröja befintliga ekonomiska och administrativa hinder i största möjliga utsträckning genom att ge organisationer i det civila samhället, fackliga organisationer samt små och medelstora företag fri tillgång till och möjlighet att delta i standardiseringsarbetet. Personer med funktionsnedsättning måste också garanteras möjlighet att delta. Det måste dessutom anslås tillräckliga resurser till dessa organisationer, som också bör ges tillgång till program som stärker deras kapacitet och utbildning i standardisering i syfte att förbättra deras tekniska kompetens på både EU-nivå och nationell nivå. I detta syfte bör mekanismer införas för att omfördela intäkterna från avgifterna för att delta i standardiseringsorganens arbete till de organisationer som omnämns i bilaga III.

4.7 EESK betonar att EU-standardisering måste vara ett centralt verktyg för att stärka den inre marknaden, öka den industriella konkurrenskraften och stödja EU:s öppna strategiska oberoende. Översynen bör leda till att små och medelstora företag ges möjlighet att delta på ett ändamålsenligt sätt med hjälp av förenklade förfaranden, stärkt kapacitetsuppbyggnad och ökad representation i tekniska kommittéer. Standarder kan innebära mycket stora ekonomiska möjligheter för små och medelstora företag och för den inre marknaden som helhet, eftersom de inte bara fungerar som viktiga verktyg för efterlevnad utan också som en investering för tillväxt.

4.8 EESK efterlyser transparenta standardiseringsförfaranden. Sammansättningen av de tekniska kommittéerna inom standardiseringsorganen på EU-nivå och nationell nivå bör offentliggöras på organens webbplatser.

4.9 Eftersom standarder får en allt större betydelse handlar rätten till fri och obegränsad tillgång nu alltmer om rättsstatsprincipen och behovet av transparens. EESK rekommenderar att allmänheten åtminstone ska ha fri tillgång till och möjlighet att ta del av standarder utan några hinder samtidigt som det är viktigt att klargöra vem som ansvarar för att göra standarder tillgängliga för allmänheten. Samtidigt bör den finansiella hållbarheten i systemet och skyddet av immateriella rättigheter garanteras.

4.10 EU bör se över sin internationella standardiseringsstrategi, särskilt inom Internationella standardiseringsorganisationen (ISO) och Internationella elektrotekniska kommissionen (IEC), så att internationella standarder inte leder till sänkta krav avseende EU:s bestämmelser om säkerhet, hälsa och hållbarhet. Det är bland annat viktigt att se till att internationella standarder stämmer överens med internationellt erkända arbetsnormer och skyddet av arbetstagarnas hälsa och säkerhet. EU bör också förhindra att standarder som är oförenliga med unionens värden och lagstiftning tillämpas på den inre marknaden utan skyddsåtgärder. För att minska denna risk bör det i förordningen föreskrivas att en vara eller tjänst endast får tillhandahållas på den inre marknaden om den uppfyller standarder som utarbetats, röstats fram och offentliggjorts av standardiseringsorgan som följer EU:s standardiseringsförordning.

5. **Riktlinjer för översynen av förordning (EU) nr 1025/2012**

5.1 EESK betonar att harmoniserade standarder bör bidra till det tekniska genomförandet av lagstiftningen men att de inte får bli regleringsverktyg. Harmoniserade standarder får inte ersätta, försvaga eller inkräkta på arbetsmarknadslagstiftning eller kollektivavtal. Kommissionen får därför inte påverka rätten att förhandla, ingå och tillämpa kollektivavtal eller rätten att vidta fackliga stridsåtgärder genom en begäran om en eller flera EU-standarder. Kommissionen får inte heller ingripa i frågor som regleras inom ramen för den sociala dialogen på EU-nivå eller nationell nivå.

5.2 För att harmoniserade standarder enbart ska reglera tekniska frågor bör det i samband med varje begäran från kommissionen om en harmoniserad standard göras en bedömning av om standarden påverkar den sociala dialogen, de grundläggande rättigheterna eller arbetsmarknadslagstiftningen. Denna bedömning bör därefter ses över av den kommitté som inrättats enligt artikel 22 i förordning (EU) nr 1025/2012. De organisationer som anges i bilaga III bör informeras av kommittén och ges möjlighet att yttra sig om omfattningen av kommissionens begäran.

5.3 På känsliga politikområden, till exempel när det handlar om EU:s försvar, vars reglering bör granskas med avseende på eventuell yttre påverkan och där bestämmelser för EU:s strategiska oberoende bör tillämpas strikt, måste kommissionen kunna utarbeta gemensamma specifikationer i stället för att begära EU-standarder från EU:s standardiseringsorgan. När kommissionen utarbetar gemensamma specifikationer måste den se till att alla relevanta intressenter deltar.

5.4 Kvalitet måste alltid vara viktigare än hur snabbt ett förfarande är. Förfarandena måste förenklas med hjälp av digitalisering och bättre planering, men kortare tidsfrister får inte leda till en försämring av det noggranna arbete som behövs för att ta fram standarder av hög kvalitet i linje med EU:s politik och värden. Det är därför viktigt att införandet av snabbare förfaranden inte sker på bekostnad av inkludering och samförstånd. Standarder som påverkar arbetsplatsutrustning, digitala system eller samspelet mellan människa och maskin måste innebära att full hänsyn till skyddet för arbetstagares säkerhet, hälsa och ergonomi redan tagits när standarderna utformats.

5.5 Inkludering måste ses som ett villkor för att ge standardiseringsarbetet legitimitet. Näringslivet, bland annat små och medelstora företag, konsumenter, civilsamhällesorganisationer, miljöaktörer och fackföreningar måste ges en likvärdig möjlighet att vara med och påverka. Tillräckliga resurser måste också anslås för detta ändamål. Det ekonomiska stödet till de organisationer som anges i bilaga III bör därför höjas, och dessa organisationers roll bör garanteras och upprätthållas. De organisationer som företräder olika intressenter inom EU spelar en nyckelroll i systemet och måste skyddas, så att systemet har den demokratiska kontroll som krävs och för att EU:s värden ska värnas. Det är också viktigt att se till att internationellt förankrade standarder som EU antar som EU-standarder inte strider mot EU:s mål eller undergräver EU:s politik eller lagstiftning.

5.6 För att säkerställa faktisk inkludering och se till att standardiseringssystemet är legitimt föreslår vi att artikel 6.1 i förordningen (”Små och medelstora företags tillgång till standarder”) ändras. För närvarande består denna punkt av en icke uttömmande och icke-bindande förteckning över åtgärder som nationella standardiseringsorgan kan vidta för att stödja små och medelstora företags delaktighet, tillgång till och faktiska deltagande i standardiseringsarbetet på nationell nivå. I praktiken har artikel 6.1 kommit att innebära att små och medelstora företag i vissa medlemsstater inte haft samma möjligheter att delta jämfört med företag i andra medlemsstater. Den nuvarande förteckningen av åtgärder och alla dess bestämmelser bör bli obligatoriska för både små och medelstora företag och konsumentorganisationer, miljöaktörer och fackföreningar. Den roll som dessa kategorier av intressenter på EU-nivå spelar behöver dessutom garanteras och stärkas, så att de organisationer som anges i bilaga III ges ett verkligt inflytande.

5.7 Kommittén rekommenderar, i linje med Europeiska unionens domstols praxis ([6]), att allmänheten åtminstone ska kunna ta del av standarder enkelt, kostnadsfritt och utan andra hinder via en tillgänglig internetportal samt att det klargörs vem som ansvarar för att allmänheten ska få tillgång till denna information. Det är samtidigt viktigt att se till att systemet är finansiellt hållbart och att skyddet av immateriella rättigheter garanteras via de europeiska standardiseringsorganisationerna.

5.8 Standardiseringen bör bidra till hållbar konkurrenskraft, främja innovation, produktivitet och resiliens och samtidigt bidra till att hänsyn tas till frågor såsom säkerhet, hälsa och miljö.

5.9 EESK anser att den reviderade förordningen bör innehålla ett krav på att standardiseringsorganen, när de utarbetar, röstar om och offentliggör standarder som blir EU-harmoniserade standarder, måste följa EU:s standardiseringsförordning.

([6]) Europeiska unionens domstol, C-588/21 P, (Malamud), C-160/20 och C-613/14 (James Elliott).

5.10 Ökad kontroll och tydligare ansvar bör garanteras med hjälp av tydliga indikatorer avseende tidsramar, kvalitet, inkludering och påverkan. Vid behov bör även korrigerande mekanismer kunna tillämpas. I detta avseende skulle åtgärder på nationell nivå kunna genomföras genom en ändring av artikel 6.3 i förordningen, i vilken det föreskrivs att de nationella standardiseringsorganen ska samla in och offentliggöra data om intressenters tillgång till och deltagande i standardiseringsarbetet på nationell nivå.

Bryssel den 29 april 2026.

Séamus BOLAND
Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs ordförande